

ZE SOCIALISTICKÝCH ARMÁD

Boj s tanky a mechanizovanou pěchotou v obraně

Ze sovětského tisku upravil
podplukovník Ing. Vladimír Grubner

Nejdůležitějším okamžikem obrany je odražení hromadné zteče nepřátelských tanků, zasazených ihned za jadernými údery na vojska v obraně. Hlavní tíha boje přitom spočívá na taktických jednotkách. K zabezpečení úspěchu je proto nutné určit protitankové možnosti vlastních vševojskových svazků a s tím související i metodiku jejich určení.

Správně vyřešit tento problém je možné jen na základě propočtu reálného poměru sil a prostředků obou stran, přičemž je třeba uvážit i výsledky jaderných úderů a bojové vlastnosti každého protitankového prostředku.

Bojové možnosti vlastních PT prostředků je možné stanovit na základě

— nezbytného množství ztrát útočících tanků, které donutí nepřítele, aby přerušil útok;

— koeficientu nutného základního poměru sil PT prostředků a útočících tanků, který zabezpečí potřebné množství ztrát nepřítele.

Z analýzy zkušeností z obranných sražení a bojů sovětských vojsk ve Velké vlastenecké válce vyplývá, že nepřítel přerušil útok na zvoleném směru zpravidla při 30–40 % ztrát v tancích. Na základě toho lze předpokládat, že i v současných podmínkách vedení bojové činnosti bude postačující zničit do poloviny celkového množství tanků, aby byla zteč tanků nepřítele odražena. Takové ztráty je tedy nutné považovat i za nezbytné množství požadovaných ztrát.

Současné bojové zkušenosti a propočty dokazují, že množství tanků, které může zničit ten který PT prostředek, není stálou veličinou. Ve stejných podmínkách závisí především na základním poměru PT prostředků v obraně a útočících tanků nepřítele. Např. skupina 100mm PT kanónů v boji s tanky nepřítele, které dvakrát převyšují její počty, má všechny předpoklady k tomu, aby každý PT kanón zničil průměrně do 1,7 tanku. Má-li však nepřítel čtyřnásobnou převahu, může každý PT kanón zničit průměrně jen 1,1 tanku. V prvním případě lze tedy PT kanón srovnat prakticky se dvěma tanky, ve druhém případě jen s jedním.

V důsledku toho je potřebné zavést koeficient nutného základního poměru sil. Je to prakticky takový poměr počtu PT prostředků, který zabezpečí zničení alespoň 50 % tanků nepřítele. V nejpříznivějších podmínkách vedení palby je:

— PTRS na bojovém vozidle	2,3,
— PTRS — přenosné zařízení	2,9,
— 100mm PT kanón	2,6,
— střední tank T-55	2

Podle toho např. baterie 100mm PT kanónů (6 hlavní) je schopna odrazit zteč 15—16 tanků, zničit 7—8 z nich.

Na základě těchto údajů je snadné zjistit, že motostřelecká divize na plných počtech bojové techniky může úspěšně bojovat s tankovým uskupením nepřítele v hodnotě do 700 tanků, přitom může zničit do 350 tanků. Za předpokladu, že divize při přechodu do obrany má 30 % ztrát na lidech i bojové technice, sníží se tyto hodnoty na 500 a 250 tanků. Znamená to, že i vlastní oslabená divize může úspěšně odrazit útok až 1½ divize (v tom 1 mechanizovaná nebo tanková) našeho pravděpodobného nepřítele. Hodnoty jsou propočítány bez započtení značného množství ručních PT zbraní, které mohou ničit jednotlivé pronikající tanky v boji zblízka. Podobné možnosti má i tanková divize.

Budou-li vojska na 70 % stavech, je možné počítat s tím, že armáda o 3 divi-

zích v prvním sledu je schopna bránit se na frontě 100—120 km útoky nepřátelského uskupení v hodnotě 5—6 divizí — tj. dvou armádních sborů. K zabránění pokusů nepřítele o narůstání úsilí z hloubky, musí mít armáda 1—2 divize ve 2. sledu nebo v záloze.

Metodika propočtu PT možností stanovi i zásady účinného využití PT prostředků v obraně. Na každé čáře obrany nebo na palebné čáře se zasazují ne po částech, ale najednou, aby bylo zabezpečeno palebné působení na nepřítele po celé frontě jeho útoku. Rozvinují-li se na palebné čáře nebo v rajóně obrany PT prostředky o různé dále střelby, je účelné vytvářet „palebné pytle“ — např. v hloubce rozmístit PTRS s velkým dostřelem a na křídlech tanky s menším dostřelem.

Možnosti svazků při ničení útočících tanků nepřítele musí být základem stanovení operačně taktických norem v obraně. V každém konkrétním případě je však nutné vycházet z reálného stavu svazků a útvarů, zvážit zvláštnosti terénu, morální duch vojsk, bojové zkušenosti a jiné faktory bojové situace.

Ve výpočtech se vychází z toho, že v důsledku boje s jadernými prostředky nepřítele nedošlo k hromadným jaderným úderům na vlastní vojska v obraně. V opačném případě by se vytvořily nepříznivé podmínky při řešení obranného úkolu.

—☆—

Dochází rovněž k nutnosti operativně řešit problémy boje s pěchotou nepřítele, která útočí na obrněných transportérech a bojových vozidlech společně s tanky. Složitost boje je v tom, že pěchotní zbraně jednotek motostřeleckých pluků nejsou účinné proti obrněným vozidlům. Hlavní prostředky budou zavázány do boje s tanky nepřítele. Z toho vyplývá, že tíhu boje s bojovými vozidly nepřítele a jeho obrněnými transportéry převezmou ruční PT zbraně. Ty však nemohou plně splnit svůj úkol.

Ruční PT zbraně mají malou dálku účinné střelby — 300 m, v době, kdy bojová vozidla a obrněné transportéry pravděpodobného nepřítele mají ve výzbroji automatickou kanónovou a kulometnou výzbroj o velkém dostřelu. Např. obrněný

transportér SPW (bundeswehr) má sílu pancíře do 30 mm a ve výzbroji 20mm automatický kanón s dálkou střelby nad 4 km. Automatickým kanónem a kulometem bude vyzbrojeno i bojové vozidlo pěchoty USA M1 CV-65, které je ve vývoji. Proto bojová vozidla a obrněné transportéry, které útočí ve vzdálenosti 300—400 m za tanky, mohou bez velké úhrady ničit vlastní PT prostředky a pěchotní zbraně v obraně.

Proto je nutné počítat i s používáním automatických kanónů anebo velkorážných kulometů s velkou dálkou střelby a dostatečně vysokou průbojností. Problém bude vyřešen po zavedení bojového vozidla pěchoty do výzbroje našich vševojskových svazků.

—☆—

Rozhodná porážka vklínivších se tankových uskupení nepřítele do hloubky obrany je hlavním cílem operační obrany. Jen mohutný protiúder s použitím všech palebných prostředků může dovést ke zni-

čení útočícího nepřítele a k dosažení cílů obrany.

Podle zkušeností ze cvičení vojsk NATO plánuje se a uskutečňuje se zasazení záloh armádního sboru zpravidla v hloubce

30—60 km na konci prvního nebo na začátku druhého dne útoku. Proto armádní protiúder je nutné zahájit ještě první den operace s cílem zničit vklínivšího se nepřítele po částech. V té době svazky prvního sledu bojují s nepřítelem, způsobují mu ztráty palbou z místa i zátarasy a tím snižují jeho volnost manévru. Za předpokladu, že za útoku v prvním pásmu obrany budou mít svazky prvního sledu nepřítele do 50 % ztrát na živé síle a bojové technice, může mít jeho vklínivší se hlavní uskupení do 400 tanků a 450—600 obrněných transportérů.¹⁾

Přibližné propočty svědčí o tom, že k úplnému zničení tohoto uskupení je třeba 12—16 jaderných úderů, 30—40 chemických raket a 2—3 plukovní vzlety stíhacích bombardérů; rovněž i dělostřelecké svazky, které působí na směr protiúderu i v bezprostřední blízkosti.

Velitel armády má zpravidla jen velmi omezené množství jaderné munice. To v nejlepším případě umožní vyřadit jen nevelkou část tankových nebo mechanizovaných praporů ze sestavy vklínivšího se uskupení nepřítele.

Proto je možné je zničit jen jadernými prostředky vyššího svazu. Nemůže-li vyšší svaz tyto prostředky vydělit, vojska armády řeší daný úkol vlastními silami a prostředky ve značně složitých podmínkách.

Je nutné počítat i s tím, že dělostřeleckou bránící se vojsk při zahájení protiúderu bude podstatně oslabeno v důsledku bojových ztrát. Dělostřelecká palba ze zakrytých palebných postavení nebude účinná na tanková uskupení nepřítele. Účinně je však možné ničit velitelská stanoviště, jaderné prostředky, dělostřelecké a mechanizované jednotky nepřítele.

Hlavní úlohu při ničení tanků a obrněných transportérů nepřítele v průběhu protiúderu budou mít tedy opět tanky a PT prostředky, zejména jejich přímou střelbou. Před zahájením protiúderu je

účelné vyčlenit některé tankové útvary a jednotky ze sestavy svazků druhého sledu armády a využít jich k ničení nepřítele na výhodných palebných čarách — na směrech budoucí aktivní činnosti těchto svazků.

Jaké výsledky může mít protiúder v těchto podmínkách?

Úderné uskupení nepřítele, vklínivší se do pásma obrany armády na frontě 30 až 40 km do hloubky asi 20 km, bude bojovat na obvodu prostoru vklínění v šíři asi 60—70 km.

Nepřítel bude mít střední hustotu 6—7 tanků a 8—10 obrněných transportérů na 1 km fronty. Největší hustotu bude mít v čele vklínění a značně slabší v základně vklínění; tam musí nutně směřovat protiúder.

Budou-li proti hlavním silám vklínivšího se uskupení nepřítele použity jaderné údery, bránící se vojska mohou provést čelní protiúder. Tím se vyhnou složitému manévru a v krátkém čase dokončí zničení nepřítele.

V případě, že divize druhého sledu nebude mít ztráty po jaderných úderech nepřítele a rozvine se k protiúderu na frontě 15—20 km, střední hustota tanků na 1 km fronty dosáhne u tankové divize 15—20, u motostřelecké 12—15. Na hlavním směru protiúderu budou mít tedy vlastní vojska dvoj- až trojnásobnou převahu v tancích, která zabezpečí zničení nepřítele po částech do příchodu jeho sborových záloh a vojsk z druhých směrů.

Tyto objektivní předpoklady mohou být reálné, bude-li vklínivší se nepřítel odříznut od svých záloh, jeho volnost manévru bude vázána aktivní bojovou činností vojsk prvního sledu armády, a co hlavní — nebude-li nepřítel moci, nebo mu maximálně ztížíme možnost uplatnit svoji převahu v jaderných prostředcích nad vojsky v obraně.

¹⁾ V propočtu: 9—12 tankových a 12—16 mechanizovaných praporů v sestavě tankové divize a 1½—2 mechanizované divize amerického armádního sboru budou mít polovinu bojových vozidel.